

[Diderichsen.]

måske også af den ærede grønlandske ordfører i denne sag — om der i Grønland gør sig særlige forhold gældende, således at skoleumodenheden dér har en anden karakter end den, vi kender herhjemme fra. Ligger det i selve folkekaraktæren eller i forholdene som helhed, at det er vanskeligere at vænne børnene til det, vi forstår ved almindelig daglig skolegang med et bestemt antal timer og bestemte opgaver, der skal passes regelmæssigt? Er der noget særlig karakteristisk ved den form for skoleumodenhed, det her drejer sig om at overvinde?

Jeg kan altså på det bedste anbefale lovforslaget, og hvis udvalget kan nå yderligere forbedringer i den rigtige retning, skal det kun glæde os.

Rosing: Jeg tror, mine kolleger i udvalget kan være enige med mig, når jeg siger, at vi nu ved mere om problemerne omkring dette lovforslag end før. Den offentlige debat herom er fortsat; der er fra skolefolks side kommet flere vægtige udtalelser om hele problemstillingen for den grønlandske skole og skolelovsforslaget og ikke mindst om sprogproblemet. Udvalget har besøgt en del af bebyggelserne i Grønland, talt med lærerkollegier og forældrerepræsentanter samt overværet sprogundervisningen.

Jeg har selv under vælgermøder, jeg har holdt denne sommer, og under private samtaler med skolefolk berørt hovedspørgsmålene i dette lovforslag og spurgt vedkommende om deres erfaringer i dansk og grønlandsk undervisning. Selv om der er mange positive ting mellem erfaringerne, går den samlede opfattelse i retning af Holsteinsborglærernes udtalelse — som dog efter min mening er for kategorisk — nemlig: alt for hård belastning for børnene ved at blive undervist udelukkende på et fremmed sprog i de to første klasser, tidligt begyndende skoletræthed, manglende læsefærdighed i grønlandsk, manglende koncentrationsevne, grønlandske lærere er afskåret fra at præge børnene i de første skoleår o. s. v. o. s. v. Samtidig må det erkendes, at man ikke udelukkende kan give forsøgsundervisningen skylden for sådanne negative resultater. De andre momenter, der ligger uden for skolestuen, nemlig den hurtige strukturændring i det grønlandske sam-

fund og problemerne omkring befolkningens koncentration i bymæssige bebyggelser, betyder heller ikke så lidt i bedømmelsen af resultatet af skolearbejdet.

Jeg skal ikke gentage, hvad jeg har sagt under første behandling af det tilsvarende lovforslag i februar måned i år, blot understrege, at dette lovforslag er udformet for det første for at efterkomme grønlandske ønsker om intensivering af danskundervisningen og for det andet for at tilpasse adgangsmuligheder for videre uddannelse for grønlændere her i landet, idet vi også tilstræber ligestilling i uddannelsen. Jeg sagde tillige, at det at efterkomme folkets ønske ikke er ensbetydende med, at man finder den bedste løsning af hele uddannelsesproblemet. Skolearbejdets samlede erfaringer, børnenes standpunkter og modenhedsgrad samt hensynet til, at de fleste børn får det tilsigtede udbytte af undervisningen, må være afgørende for, hvilken ordning der skal tilstræbes.

I dag arbejder den grønlandske skole efter den ordning, som er nedfældet i nærværende lovforslag, og det vil tage flere år at lave en anden ordning, der muligvis, jeg gentager: muligvis, tilgodeser løsningen af de store sprogproblemer på længere sigt, vel at mærke, hvis vi i den kommende tid kan fremtrylle mange grønlandske lærere, hvilket er forudsætningen for en mere realistisk skoleordning i Grønland.

Lovforslagets form lægger ikke hindringer i vejen for, at undervisningen i faget grønlandsk kan indsættes lige fra første klasse, hvis det standpunkt, ca. 97 pct. af de adspurgte forældre havde vedrørende forsøgsundervisningen, ændres; men så kommer spørgsmålet om, hvorvidt vi har grønlandske lærere nok til at gennemføre dette. I dag kan det måske lade sig gøre i visse byer, men om et par år og fremefter kan vi umuligt få dækning her, eftersom læreruddannelsen slet ikke kan holde trit med den hurtige forøgelse af de skolesøgende børns antal.

På grund heraf mener jeg, det er bedst, at det fremsatte lovforslag bliver gennemført, men at der forinden nøje bør overvejes følgende: at børnehaveklasserne for byernes vedkommende bliver obligatoriske, at fremskaffelsen af lokaler til sådanne formål får en høj prioritet ved opførelsen af skoler, at 8.- og 9.-klasseordningen, der er foreslået,